

**Dyslexieprotocol OBC Bemmelland
de Heister en de Essenpas**

Inhoud

Inleiding.....	2
Uitgangspunten van dit beleid	2
Voorwaarden voor succesvolle begeleiding:	2
Wanneer is er sprake van dyslexie?	3
Hoe wordt de begeleiding binnen de school georganiseerd?	3
Werken met een begeleidingsplan	3
Hoe wordt de begeleiding binnen de klas georganiseerd?	3
Wat is de rol van de verschillende betrokkenen?	4
De leerling	4
De ouders/verzorgers	4
De coach/mentor	4
De dyslexiecoach	4
De teamleider.....	4
De ondersteuningscoördinator	5
De orthopedagoog	5
Hoe is de overgang vanuit het PO geregeld voor de dyslectische leerling?	5
Hoe is de overgang onderbouw–bovenbouw geregeld voor de dyslectische leerling?	6
Regelingen m.b.t. faciliteiten, compensatie en dispensatie bij dyslexie	6
Overzicht van de actuele wettelijke regelingen	7
Bekostiging van de extra ondersteuning	7
Overzicht van de begeleidingsafspraken bij dyslexie voor de talen	8
Overzicht van de begeleidingsafspraken bij dyslexie voor de overige vakken	8
Stroomschema “De dyslectische leerling op het OBC Bemmell”	9

Opmerking: voor het gehele dyslexieprotocol geldt: overal waar ‘hij’ staat kan ook ‘zij’ gelezen worden.

Inleiding

Dit dyslexiebeleidsprotocol beschrijft het beleid voor het Over Betuwe College Bommel, zoals dat binnen de school ten uitvoer gebracht wordt. Dit beleid is bedoeld als handleiding voor de dagelijkse praktijk en zal daarbij uitgangspunt zijn bij het organiseren van extra hulp en het begeleiden van dyslectische leerlingen op het OBC Bommel. Daarnaast is het bedoeld als denkkader bij het opstellen, aanpassen en evalueren van beleid binnen de schoolorganisatie dat gericht is op dyslexie.

Uitgangspunten van dit beleid

Dit beleid is gebaseerd op de uitgangspunten van het landelijke Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs zoals dat door K. Henneman, R. Kleijnen en A. Smits in 2004 is ontwikkeld en in 2013 is herzien.

De uitgangspunten zijn:

1. Een geïntegreerde aanpak. De begeleiding wordt zo veel mogelijk binnen de klassikale lessen gegeven.
2. Het economisch principe. Dit betekent streven naar zo veel mogelijk effectiviteit met zo min mogelijk inspanning. Resultaat betekent voor een dyslecticus voortgang van de schoolloopbaan.
3. Begeleiding gedurende de hele schoolloopbaan. Hoewel de begeleiding gericht is op zelfredzaamheid van de leerling, blijft begeleiding na de brugklas mogelijk.

Voorwaarden voor succesvolle begeleiding:

- We gaan uit van de leerling. Er is altijd sprake van een individugebonden profiel bij dyslexiebegeleiding. Dit betekent overigens niet dat er geen standaardregelingen en -voorzieningen kunnen zijn waarvan de leerling al dan niet gebruik kan maken.
- De leerling is medeverantwoordelijk voor het slagen van zijn begeleiding. Dit betekent dat er overleg is met de leerling over de geboden begeleiding en dat er van de leerling ook motivatie tot het leveren van extra inspanningen wordt verwacht.
- De ouders leveren een inspanning door samen op te trekken met de dyslexiecoach en begeleiding thuis te bieden.
- Er is afstemming op alle niveaus binnen de school. Dit betekent dat er voldoende draagvlak moet zijn binnen alle geledingen van de school om het dyslexiebeleid vorm te geven en uit te voeren.
- Docenten en overige begeleiders voelen zich voldoende competent om hulp te bieden aan dyslecten.

Wanneer is er sprake van dyslexie?

Het OBC spreekt van een dyslectische leerling als middels een gedegen onderzoek door een daartoe geautoriseerde orthopedagoog of psycholoog is vastgesteld dat er sprake is van dyslexie. Ouders/verzorgers kunnen een geldige dyslexieverklaring overleggen met daarbij een psychodiagnostisch onderzoeksrapport.

Als er op school, of bij ouders, een vermoeden bestaat van dyslexie, dan kan er op school een verkennend dyslexieonderzoek uitgevoerd worden (VDO). De orthopedagoog is verantwoordelijk voor het VDO en hij zal eventueel doorverwijzen naar externe instanties voor vervolgonderzoek. Dit vervolgonderzoek gebeurt door een geautoriseerde deskundige van buiten de schoolorganisatie en is voor rekening van de ouders/verzorgers.

Hoe wordt de begeleiding binnen de school georganiseerd?

De begeleiding binnen de school wordt georganiseerd door de dyslexiecoach. Deze legt de begeleiding vast in een algemeen begeleidingsplan en koppelt dit terug naar de coach/mentor. In samenspraak met de coach/mentor verzorgt de dyslexiecoach de communicatie naar de ouders.

Werken met een begeleidingsplan

In het algemene begeleidingsplan zijn tenminste vastgelegd:

- de begeleidingsdoelen;
- de afspraken om deze doelen te bereiken;
- afspraken over het tijdstip van evaluatie en eventuele bijstelling van het begeleidingsplan.

De dyslexiecoach draagt zorg voor het tot stand komen van het begeleidingsplan. De dyslexiecoach bepaalt in samenspraak met de coach/mentor en de betrokken vakdocenten de inhoud van de begeleiding.

Voor het opstellen van het begeleidingsplan is een format begeleidingsplan beschikbaar binnen de school.

Hoe wordt de begeleiding binnen de klas georganiseerd?

Binnen de lessen wordt er zo goed mogelijk rekening gehouden met dyslexie bij de betrokken leerling. De coach/mentor is hierin, ondersteund door de dyslexiecoach, de spil. Hij:

- coacht de leerling bij het maken van afspraken met de verschillende vakdocenten;
- voorziet in samenwerking met de dyslexiecoach de vakdocenten van informatie over de leerling en zijn begeleiding;
- zorgt dat de afspraken zo veel mogelijk zijn vastgelegd in het afsprakenboekje behorende bij de Taalkaart; ten behoeve van de leesbaarheid: hierna te noemen Taalkaart;
- draagt zorg voor tijdige communicatie met de ouders over de geboden begeleiding.

De dyslexiecoach kan zowel de leerling, de coach/mentor, de vakdocenten en de ouders ondersteunen bij de dyslexiebegeleiding van de leerling.

Bij het maken van afspraken wordt als basis uitgegaan van de afspraken over dyslexiebegeleiding zoals die door de verschillende vakgroepen zijn gemaakt. De vakdocent bekijkt welke van deze afspraken van toepassing zijn voor de betreffende leerling. Hierbij kan de dyslexiecoach ondersteuning bieden.

Wat is de rol van de verschillende betrokkenen?

De leerling

Van de dyslectische leerling wordt verwacht dat hij een actieve rol vervult bij zijn eigen leerproces. Dit betekent dat de leerling gemotiveerd is om de (extra) inspanningen te leveren die nodig zijn om de school goed te doorlopen. De leerling denkt actief mee over oplossingen en is medeverantwoordelijk voor het welslagen van de geboden dyslexiebegeleiding.

De ouders/verzorgers

Van de ouders/verzorgers van een dyslectische leerling wordt betrokkenheid bij hun kind en de geboden begeleiding door de school verwacht. De dyslexiecoach zal ouders, indien nodig, adviseren op welke manier zij hun kind bij het leerproces kunnen ondersteunen. Van de ouders wordt verwacht dat zij actief meedenken over oplossingen en voldoende communiceren met de school over de geboden begeleiding thuis.

De coach/mentor

De coach/mentor is het eerste aanspreekpunt voor de begeleiding van de leerling op school. Bij de dyslexiebegeleiding heeft de coach/mentor als eerste een rol als spin in het web. Hij bewaakt de kwaliteit van de gemaakte afspraken en ziet toe op de naleving daarvan en communiceert met de betrokkenen over de voortgang.

De dyslexiecoach

Om de continuïteit van de zorg aan dyslectische leerlingen te waarborgen, wijst het OBC Bommel een dyslexiecoach aan. Dit gebeurt meteen in de beginperiode van de brugklas. Deze dyslexiecoach is gedurende de gehele schoolperiode belangenbehartiger van de dyslectische leerling en leert hem zijn problemen zo veel mogelijk zelf op te lossen. De dyslexiecoach:

- verzorgt de Taalkaarten voor:
 - leerlingen met een dyslexieverklaring;
 - leerlingen in een onderzoeksfase naar dyslexie
 - leerlingen met dysfasie;
 - leerlingen met een taalachterstand, bijv. omdat zij een aantal jaren in het buitenland hebben gewoond;
- maakt het begeleidingsplan;
- coacht en steunt de leerling wanneer docenten zich niet houden aan gemaakte afspraken;
- zoekt samen met de leerling naar oplossingen bij sociaal-emotionele of acceptatieproblemen;
- functioneert als vertrouwenspersoon. Leerlingen kunnen met hun problemen bij hem terecht.

De teamleider

De teamleider is eindverantwoordelijk voor de organisatie van de leerlingbegeleiding in zijn afdeling. Hij ziet, via de leerlingencoördinator, toe op de kwaliteit van de gemaakte afspraken in samenspraak met de coach/mentor. Hij ziet toe op het beleid en de kwaliteit van de begeleiding. Hij doet zo nodig als lid van de schoolleiding voorstellen ter verbetering van het beleid.

Dyslexiebeleid OBC Bommel

De ondersteuningscoördinator

De ondersteuningscoördinator is verantwoordelijk voor de organisatie en uitvoering van de leerlingenzorg op het OBC Bommel. Hij bewaakt de kwaliteit en kan adviseren over de (on)mogelijkheden van de dyslexiebegeleiding op het OBC Bommel.

De orthopedagoog

De orthopedagoog stelt in overleg met de dyslexiecoach, de ondersteuningscoördinator en de schoolleiding het dyslexiebeleid vast en evalueert dit. Daarnaast toetst hij dit beleid (en de dagelijkse praktijk die daaruit voortvloeit) aan de geldende theoretische inzichten en gefundeerde praktijksituaties (best practices).

Daarnaast is de orthopedagoog verantwoordelijk voor het verkennend dyslexieonderzoek op het OBC Bommel en hij verwijst eventueel door naar externe instanties voor vervolgonderzoek.

Hoe is de overgang vanuit het PO geregeld voor de dyslectische leerling?

1. Indien ouders dit wensen, bestaat de mogelijkheid om voorafgaand aan de aanmelding een oriënterend gesprek te voeren met een vertegenwoordiger van het OBC Bommel. Doorgaans is dit de ondersteuningscoördinator of een lid van de schoolleiding. In dit gesprek worden de begeleidingswensen van de ouders en de mogelijkheden die de school kan bieden besproken. Eventueel kunnen al beginafspraken worden gemaakt die na aanmelding en aanneming van de leerling effectief kunnen worden.
2. Na aanmelding wordt de leerling doorgesproken met de basisschool. Dit gebeurt middels de zogenaamde 'warme overdracht' waarbij de begeleidingsbehoeften en aandachtspunten van de leerling mondeling worden overgedragen door de basisschool. Op basis van deze informatie bepaalt de schoolleiding van het OBC Bommel of de leerling kan worden aangenomen.
3. Na de aanmelding verstuurt de toeleverende basisschool de gegevens uit het leerlingvolgsysteem middels het onderwijskundig rapport naar het OBC Bommel.
4. Ouders/verzorgers zorgen voor het aanleveren van de dyslexieverklaring en de aanvullende onderzoeks- en begeleidingsrapportages indien dit van toepassing is.
5. Op basis van de gegevens van ouders en basisschool organiseert het OBC Bommel een eerste begeleidingsgesprek waarin de eerste afspraken worden gemaakt over dyslexiebegeleiding. Dit gesprek wordt gevoerd door de coach/mentor of de dyslexiecoach.

Hoe is de overgang onderbouw–bovenbouw geregeld voor de dyslectische leerling?

1. Als bekend is dat een leerling doorstroomt naar de bovenbouw van een van de OBC-scholen wordt de ontvangende afdeling in de gelegenheid gesteld om een 'warme overdracht' met de onderbouwafdeling te laten plaatsvinden. Hierin worden de begeleidingsbehoeften en aandachtspunten van de leerling mondeling overgedragen aan de afdeling van de ontvangende school. Het begeleidingsplan, het verslag van de remedial teaching in de onderbouw en overige afspraken kunnen in dat gesprek worden toegelicht. Bij de overgang naar een niet-OBC-school bepaalt de ontvangende school in hoeverre zij behoefte heeft aan een warme overdracht. Het is gebruikelijk dat er in ieder geval persoonlijk contact is tussen de scholen.
2. Ouders/verzorgers kunnen, indien gewenst, contact opnemen met de ontvangende school om na te gaan of de begeleidingsbehoeften van hun kind ook voldoende gerealiseerd kunnen worden.
3. De afspraken, resultaten en vorderingen van de leerling zijn zo veel mogelijk vastgelegd in een digitaal leerlingenvolgsysteem (LVS). Dit systeem is binnen het OBC voor alle ontvangende scholen bruikbaar.
Naast het digitale LVS is er een papieren leerlingendossier dat bij overgang naar een andere afdeling meegaat met de leerling.
4. Op de ontvangende OBC-school worden op basis van de gegevens uit de onderbouw en van de ouders nieuwe begeleidingsafspraken gemaakt die passen bij de nieuwe afdeling (bovenbouw). Reeds genomen besluiten over bijvoorbeeld vrijstelling van een moderne vreemde taal worden door de ontvangende OBC-school overgenomen.
5. Bij overgang naar een niet OBC-school worden de relevante begeleidingsgegevens uit het (digitale) leerlingendossier doorgestuurd naar de ontvangende school. Dit gebeurt pas als de ontvangende school daar om verzoekt.

Regelingen m.b.t. faciliteiten, compensatie en dispensatie bij dyslexie

Voor alle dyslectische leerlingen gelden de volgende maatregelen:

1. Voor iedere dyslectische leerling is een Taalkaart beschikbaar waarmee de leerling kan aantonen door de school (erkend) dyslectisch te zijn.
2. Extra tijd bij toetsen. In de onderbouw is dit 10 minuten bij een proefwerk van een lesuur van 50 minuten.
In plaats van extra tijd kan de docent ook minder toetsvragen geven.
3. Toetsen hebben een duidelijke en overzichtelijke lay-out.
4. Spellingsfouten en fonetisch gespelde woorden in het Nederlands worden niet fout gerekend bij toetsen. Uitzondering hierop is het vak Nederlands zelf.
5. Beoordelen van toetsen bij Nederlands en Moderne Vreemde Talen.
 - a - Er wordt rekening gehouden met de beoordeling van spelfouten. Deze tellen minder zwaar mee, tenzij dit onderdeel van de toetsing is.
 - b - Fonetisch gespelde woorden worden minder zwaar beoordeeld dan bij andere leerlingen.
 - c - Grammaticale fouten worden wel beoordeeld.
 - d - Als door spellingsfouten de betekenis van een woord verandert, wordt deze wel beoordeeld.

Dyslexiebeleid OBC Bommel

6. In overleg met de docent kunnen bepaalde onderdelen van een toets mondeling afgenomen of herkanst worden. Hierover worden voor de toetsafname afspraken gemaakt tussen docent en leerling.
7. In overleg met de docent mag (indien mogelijk) tijdens een toets gebruik gemaakt worden van een laptop. Hierover worden vóór de toets tijdig afspraken gemaakt tussen docent en leerling.
8. De docent heeft tijdens de les aandacht voor de problemen van een dyslectische leerling met het snel verwerken van mondelinge informatie. Er is aandacht voor het herhalen van mondelinge instructies, uitleg en opdrachten.
9. Hulpmiddelen zoals een laptop, daisy-speler, dictafoon en Reading Pen en Kurzweil mogen binnen school gebruikt worden. Aanschaf en beheer van deze hulpmiddelen valt onder de verantwoordelijkheid van de ouders.
10. Dispensatie voor het vak Duits op het VMBO kan door de schoolleiding worden verleend. Een gemotiveerd verzoek tot ontheffing kan bij de schoolleiding schriftelijk ingediend worden door de ouders. Volgens de regels van het ministerie van Onderwijs mag in de onderbouw van het HAVO en VWO geen ontheffing voor de moderne vreemde talen gegeven worden.

Overzicht van de actuele wettelijke regelingen

Om doorlopend een actueel overzicht van de wettelijke regelgeving te kunnen geven in dit protocol, verwijzen wij hier naar een aantal relevante en betrouwbare websites waarop de officiële wetsartikelen te vinden zijn, eventueel aangevuld met een toelichting.

- www.steunpuntdyslexie.nl → dyslexie op school → regelingen en voorzieningen bij dyslexie. Via deze site van oudervereniging Balans is veel relevante informatie verkrijgbaar.
- www.wettenoverheid.nl
- www.masterplandyslexie.nl

Bekostiging van de extra ondersteuning

De reguliere ondersteuning in school wordt voor een deel betaald uit het zorgbudget van de school. De school heeft een dyslexiespecialist in dienst die optreedt als dyslexiecoach. Als uitgangspunt hanteert de school een coaching/begeleiding bij dyslexie van in de regel 2 leerjaren. Dit zijn in de meeste gevallen leerjaar 1 en 2. Bij de noodzaak voor een langere dyslexie coaching, of coaching die start in de hogere leerjaren, kunnen hierover afspraken gemaakt worden met de ondersteuningscoördinator en/of de dyslexiecoach van de school. Eventueel worden de kosten hiervoor in rekening gebracht bij de ouders/verzorgers.

Externe ondersteuning, buiten de school, wordt niet door de school betaald. Een aantal particuliere ziektekostenverzekeraars zijn bereid om een deel van de kosten te vergoeden; incidenteel ontvangen ouders een tegemoetkoming in het kader van de bijstandswet.

Er bestaat inmiddels een regeling die bekostiging door zorgverzekeraars mogelijk maakt. Deze regeling groeit vanaf de onderbouw van het basisonderwijs mee met de betreffende leerling.

Actuele informatie over vergoedingen door zorgverzekeraars vindt u op www.masterplandyslexie.nl → vergoedingsregeling.

Overzicht van de begeleidingsafspraken bij dyslexie voor de talen

Binnen de vakgroep Nederlands en de moderne vreemde talen zijn per vakgroep begeleidingsafspraken gemaakt over het begeleiden van dyslectische leerlingen binnen het vak en de wijze van toetsing en de normering daarvan. Deze afspraken zijn bedoeld voor intern gebruik en zijn in overleg met de dyslexiecoach gemaakt.

Overzicht van de begeleidingsafspraken bij dyslexie voor de overige vakken

Binnen deze vakken gelden de algemene afspraken zoals die hierboven bij "Regelingen m.b.t. faciliteiten, compensatie en dispensatie bij dyslexie" vermeld zijn. Zo nodig zijn binnen de vakgroep aanvullende afspraken gemaakt. Schooljaar 2014-2015 zal er worden gewerkt met een Taalkaart -afsprakenboekje waarin docenten met leerlingen afspraken zetten betreffende het vak.

Stroomschema

“De dyslectische leerling op het OBC Bommel”

1. Dyslectische leerling wordt aangemeld op het OBC.
▼
2. Ouders sturen dyslexierapport en dyslexieverklaring op bij aanmelding.
▼
3. Bij voorkeur na aanmelding contact met ouders over aandachtspunten voor de begeleiding en het maken van eerste afspraken.
▼
4. Leerling wordt besproken op de basisschool waarbij gevraagd wordt naar de ernst van de dyslexie en de begeleidingsadviezen.
▼
5. Leerling wordt geplaatst op het juiste niveau.
▼
6. Nieuwe coach overlegt met de ouders en dyslexiecoach over begeleidingsafspraken (thuis en op school), liefst voor begin nieuwe schooljaar.
▼
7. De dyslexiecoach zorgt voor het opstellen van het begeleidingsplan.
▼
8. De dyslexiecoach stelt de ouders in kennis van het begeleidingsplan en de gemaakte begeleidingsafspraken.
▼
9. De dyslexiebegeleiding wordt uitgevoerd door de vakdocenten tijdens de lessen en daarbuiten door de dyslexiecoach.
▼
10. Er vindt regelmatig evaluatie en bijstelling plaats van de geboden dyslexiebegeleiding.
▼
11. Na het verlaten van het OBC vindt overdracht van de gegevens plaats naar de ontvangende school, als daar door de ontvangende school om gevraagd wordt.